

Rezsikrízis: A fűtési szezon tanulságai

2023.03.30.

Bevezetés

A Rezsikrízis: A fűtési szezon tanulságai című panelbeszélgetés az Energetikai Szakkollégium Neumann János emlékfélévének kiemelt eseménye volt, melynek keretében a mögöttünk álló fűtési szezon tanulságait, valamint a jövőre vonatkozó várakozásokat ismerhettük meg közelebbről neves szaktekintélyek közreműködésével.

A panelbeszélgetés résztvevői: Dr. Csoknyai Tamás egyetemi tanár, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Épületgépészeti és Gépészeti Eljárástechnika Tanszékének tanszékvezetője; Balog Róbert, a BKM Nonprofit Zrt. üzleti és ügyfélkapcsolati igazgatója, a Magyar Távhőszolgáltatók Szakmai Szövetségének alelnöke; Dr. Zsebik Albin, a BPMK elnökségi tagja, a Főtáv Zrt. nyugdíjazott műszaki vezérigazgató-helyettese, a Szakkollégium tiszteletbeli tanárelnöke. Az esemény moderátora Czinege Zoltán, az AlfaPed Kft. kutatásfejlesztési igazgatója volt.

Fogyasztási szokások változása

2022 októberében a gázév kezdetekor számos kétség merült fel, a korábbi 30 000 Ft-os GJ árak hirtelen a duplájára emelkedtek. Erre sem az ipar, sem pedig a lakosság nem állt készen, így a legrosszabb eshetőségekre készülve láncstartozások kialakulásától és rendszerszintű összeomlástól tartottak a szolgáltatók. Végül szerencsésen átvészeltük ezt az időszakot részben az állami beavatkozásoknak, részben pedig a lakossági takarékoságnak köszönhetően. A közintézmények távhő szempontból 30-40%-os megtakarítást valósítottak meg, míg a lakosság az időjárási viszonyoktól eltekintve 4%-ot faragott le a hőigényéből. Az árak növekedésével párhuzamosan jelentősen nőtt a tanácsadást igénybe vevők száma is, sokan pedig visszatértek a fatüzelésre a földgáz helyett. Különösen érzékenyen érintette a válság az 1990 előtt épült, hagyományos családi házakban élőket, hiszen ezeknek az épületeknek az energiaigénye a rezsikökkentési határ 7-8-szorosát is eléri, ha teljesen kifűtik őket.

A rezsikökkentés csökkentésének hatása a beruházási trendekre

Az energiaválság hatására sokan kezdtek műszaki beruházásokba a fogyasztás visszaszorítása érdekében. Csoknyai Tamás tapasztalatai alapján a legnépszerűbb megoldás a hőszigetelés volt, annak ellenére, hogy ez nem tartozik a támogatott beruházások közé Magyarországon. Ez a beruházás a fűtésre felhasznált

energiahordozó típusától függetlenül jelentős megtakarításokat eredményez, azonban inkább hosszútávú megoldás, hiszen megtérülése lassabb, ugyanakkor 50 év múlva is működőképes rendszeres, karbantartó beavatkozások nélkül. A split klímákra is megnőtt az igény, bár ezek használata a komfortérzetet valamelyest rontja, valamint fellendült a villanyradiátorok alkalmazása is. Az épületgépészeti szakember ugyanakkor kiemelte az elmúlt időszak meglepő tapasztalataként, hogy a fűtési rendszer szabályozása egyáltalán nem jelent meg a takarékosági intézkedések között lakossági oldalról, pedig ez lenne a spórolás egyik alapeleme. Jelenleg 130 000-re becslik azoknak a háztartásoknak a számát az országban, ahol semmilyen fűtésszabályozási lehetőség nem áll rendelkezésre. Éppen ezért ez egy rendkívül kézenfekvő megoldás, mely régi típusú házak esetében egészen biztosan megtérül egy éven belül, és jelentős fogyasztáscsökkenést eredményez. A korábbiakban is szorgalmazott fűtéskorszerűsítés csak kis mértékben valósult meg, így jelenleg is egy szabályozási ugrás előtt állunk. Az elkövetkező időszak beruházásai szempontjából érdekes kérdés, hogy hogyan reagálnak az ingatlanfejlesztők a jelenlegi helyzetre, ugyanakkor a lakosságnak is lépnie kell a korszerűsítések irányába.

A távhőrendszer fejlesztése

A távhőrendszer egy nagyon komplex hálózat, fejlesztése pedig rendkívül költséges, így távhő oldalról a fogyasztás visszaesése elkerülhető beruházásokat jelent. Mind az állami és az ingatlanpiaci, mind pedig a lakossági beruházásoknak gátat szab a nagymértékű bizonytalanság, a források csökkenése, valamint a növekvő kockázatok. Így ezek a tényezők várhatóan megállítják a beruházási piacot, de legalábbis jelentősen lelassítják az elkövetkező 3-4 évben. Balog Róbert szerint ezt a piaci megállást mindenképpen ki kell használnia a távhőszektornak a fejlődésre. Az utóbbi években megvalósult beruházások nem hozták közelebb a megújuló hőforrásokra való áttérés lehetőségét, így gyors ütemű paradigmaváltásra és az elhibázott fejlesztések korrigálására van szükség.

Korszerűsítést támogató programok

Czinege Zoltán arról kérdezte a panel résztvevőit, hogy számítanak-e energetikai korszerűsítéseket támogató programok indulására, figyelembe véve, hogy a családok egy jelentős része nem elég tőkeerős a beruházások önálló finanszírozásához. Balog Róbert szerint a piaci árak lakosságra való terhelése komoly szociális válsághoz vezetne, ugyanakkor az elmúlt 10 évben nem emelkedtek a rezsiköltségek, amely szintén nem jelent jó irányt. A két véglet között lenne a helyes út, ahol a lakosság még ösztönözhető a korszerűsítésekre az árak emelkedésével. Csoknyai Tamás úgy látja, hogy a magas árakat jelenleg közteherviseléssel

gazdálkodja ki az ország az adókból, ugyanakkor az sem normális, hogy a lakosság egy része egyáltalán nem érzékeli a válságot, míg mások a nyomott árakat is csak nehézségek árán tudják megfizetni. Dr. Zsebik Albin a szolgáltatók általi árszabályozásban látja a megoldást a központi árak helyett, annak ellenére, hogy a bevétel-kiadás különbözetek megtérítésére ebben az esetben is megoldást kellene találni.

Összegzés

A panelbeszélgetés résztvevői mind egyetértettek abban, hogy jelen helyzetben az energiahatékonyság optimalizálása, a műszaki korszerűsítési lépések megvalósítása, valamint a hosszútávú tervezés a célravezető út az elkövetkező időszak átvészeléséhez.

Troll Ildikó

Az Energetikai Szakkollégium tagja